

MƏFKURƏ HÜSEYNOVA
ATU-nun dosenti
huseynova.10@mail.ru

ŞƏXSİZLİK KATEQORİYASI HAQQINDA NƏZƏRİ MƏSƏLƏLƏR

Xülasə

Müxtəlif sistemli dillərin qarşılaşdırma-tipoloji yanaşma metodu ilə tədqiqi dünya dillərinin ümumi cəhətlərinin öyrənilməsi, dil universiyaları və indiki mərhələdə dilçilik nəzəriyyəsinin, onun sintaktik strukturunun inkişafı və zənginləşməsi cəhətindən də faydalıdır.

İngilis və Azərbaycan dilində şəxssiz cümlələrin quraşdırılma-tipoloji metodu ilə tədqiqi həmin yad dillərin tipoloji eyniliyini üzə çıxarır. Bu cür araşdırmalar dünya dillərinin sintaktik strukturu ilə əlaqədar ümumiləşdirici nəticələrin əldə olunması baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edə bilər.

Azərbaycan dilindən fərqli olaraq, müasir ingilis dilində felin şəxsliliyi fərqləndirilir və bunun qrammatik kateqoriyaları içərisində şəxs-kəmiyyət kateqoriyası da göstərilir. Şəxs-kəmiyyət kateqoriyası müasir ingilis dilində felin ən zəif inkişaf etmiş kateqoriyasıdır. Şəxs və şəxssizlik anlayışı Azərbaycan dilində xəbər əsasında formalaşan təktərkibli cümlələrə aiddir.

Azərbaycan dilində müəyyən şəxsliliyi cümlələri iki yerə ayıraraq şərh etmək, fikrimizcə, düzgün deyil. Çünki, bu tip mübtədasız cümlələrdə mübtəda iştirak etməzsə də, cümlənin şəxsi təsəvvür edilir və cümləyə mübtəda əlavə etmək mümkün olur.

Açar sözlər: dilçilik, tədqiqat, qrammatika, şəxs, şəxssizlik, mübtəda, fel

İngilis dilində şəxssizlik kateqoriyası leksik mənası olmayan mübtəda ilə ifadə olunur. Belə ki, bu dildə şəxsliliyin əksi olaraq meydana çıxan şəxssiz cümlələrdə hərəkətin subyektli olmur, buna baxmayaraq, həmişə "it" formal şəxs əvəzliyi ilə öz ifadəsini tapan mübtədası olur. Bu əvəzliyin belə halda leksik mənası olmur, o yalnız formal mübtəda funksiyasını yeyinə yetirə bilər və Azərbaycan dilinə tərcümə olunmur. Həmin formal mübtədaya ingilis dilində "pseudo-subject" (baş mübtəda) və ya "slot fillinqit" (cümlə tamamlayıcısı) deyirlər.

İngilis dilində şəxssizliyin təzahür olunduğu şəxssiz cümlələr təktərkibli cümlələrin bir növüdür. "Şəxssizlik" termini altında mübtədanın olmaması və ya qeyri-mümkünlüyü nəzərdə tutulur. İngilis dilindəki şəxssiz cümlələrdə də hərəkətin subyektli olmadığından bu cümlələrdə işlənən "it" formal mübtədası qrammatik mübtəda şəklində öz ifadəsini tapmır. Şəxssiz cümlədəki bu formal subyektlə şəxsliliyi cümlədə hər cür subyekt yox, qrammatik subyektin-mübtədanın mövcudluğu nəzərdə tutulur. Şəxssiz cümlələrdə məqsəd dinləyənin diqqətini iş görənlə cəlb etməkdən ibarət olmayıb, prosesi, işi bildirməkdir. Buna görə də şəxssiz cümlələrdə subyekt qrammatik mübtəda formasında ifadə edilmir və xəbərin formasına görə də onu aşkara çıxarmaq mümkün olmur.

Şəxssiz cümlələrin xəbəri həm ismi, həm də feili ola bilər. Bunların xəbəri həmişə üçüncü şəxsin əlamətini qəbul edir və bütün zamanlarda işlənilə bilər. Zamanlar da vaxt etibarlı ilə konkret olur. Məs.:

It was Sunday yesterday - Dünən bazar günü idi.

It is morning - Səhərdir.

It is raining - Yağır.

It is getting cold - Havalər getdikcə soyuyur.

bu yuxarıda göstərilən cümlələrdən aydın olur ki, "it" mübtədası heç bir real subyekti göstərmir, xəbərin məzmununda əriyib yox olur və onu ayıraraq ayrıca baxmaq qeyri-mümkündür. Belə mübtədanı şəxssiz adlandırmaq olar (1, 157).

Belə tipli cümlələrdə "it" ilə ifadə olunmuş mübtədə çox şərti və formal xarakterə malik olur: cümlələrdə məlum fakt haqqında informasiya verilir, mübtədanın məzmunu tamamilə anlaşılmaz olur.

"Celft" (bölünən, parçalanan) cümlələrdə (Sy) mübtədə vəzifəsində çıxış edən "it" şəxs əvəzliyi şəxssizliyi ifadə edir. Sadə geniş cümlələr "it" əvəzliyinin iştirakı ilə iki hissəyə parçalanır və bölünmüş cümlənin birinci hissəsində mübtədə vəzifəsində olur və bu hissədə "it" heç bir mənaya malik olmur. Məs.: She was chosen beauty queen 20 years ago. - It was 20 years ago that she was chosen beauty queen. İyirmi il bundan əvvəl o, gözəllik kraliçası seçildi. I'm not threatening to break his spirit. - It is not his spirit that I am threatening to. - Mən onun qəlbini qırmaqla hədələmirəm.

İndilis dilində ehtimal mənasını bildirən " to seem, to appear " feillərinin qarşısında "it" formal mübtədə kimi baş cümlədə işlənir və sonra budaq cümlə gəlir. Belə cümlələrdə də "it" şəxssizliyi ifadə edir. Məs.: It appears this student is strong in mathematics.- Görünür, bu tələbə riyaziyyatdan güclüdür. It seems that we have no money left.-Deyəsən, bizim pulumuz qalmayıb. It appears that she is capable of doing the job.- Görünür ki, o, işi yerinə yetirməyə qalıbdır. It seems that she is beginning to feel better.- Görünür ki, o, daha özünü yaxşı hiss etməyə başlayır.

İngilis dilində "announce, believe, declare, feel, know, run out, say, suggest, deny, estimate, suppose, expect" feilləri iştirak edən xəbəri məchul növdə olan cümlələrdə "it" formal mübtədə kimi çıxış edir və Azərbaycan dilinə tərcümə olunmur. Məs.: It is believed that smoking is harmful.- Aşkardır ki, siqaret çəkmək zərərliyədir. It is known that most roses have thorns.- Bəllidir ki, əksər qızıl güllərin tikanı var. It is expected that there will be no change in the weather for at least a fortnight.- Gözlənilir ki, ən azı iki həftə havada dəyişiklik olmayacaq. It is said that the film has been a success.- Deyirlər ki, film uğur qazanıb.

İngilis dilində "look, sound, happen, follow" feilləri iştirak edən cümlələrdə "it" boşluq dolduran mübtədə kimi işlənir və Azərbaycan dilinə tərcümə olunmur. Məs.: It looks as though a new rise in salaries this year is out.- Elə görünür ki, sanki bu il əmək haqqında artım olmayacaq. It so happens that all the countries that the US invades have rich natural resources.- Elədir ki, ABŞ-ın işğal etdiyi ölkələr zəngin təbii ehtiyatlara malikdir.

İngilis dilində " high time " ifadəsi də sadəcə olaraq boşluq dolduran formal "it" mübtədası ilə işlədilir və tərcümə olunmur. Məs.: It is high time they banned hunting these birds.- Bu quşların ovlanmasının qadağan edilməsinin vaxtı çatmışdır. It is high time you stopped smoking.- Sizin siqareti tərgitmək vaxtınız çatmışdır.

İngilis dilində şəxssizlik anlayışı gərəklilik bildirən sifətlər iştirak edən cümlələrdə də istifadə olunur. Burada istifadə edilən "it" mübtədə kimi işlədilir və tərcümə olunur. Məs.: It is important that you should leave immediately.- Vacibdir ki, siz dərhal yola çıxasınız. It is mandatory that smoking be banned in public places.- İctimai yerlərdə siqaret çəkilməsinin qadağan olunması vacibdir.

Müasir ingilis dilində tez-tez şəxs və şəxssizliyi bildirən şəxslə və şəxssiz cümlələrin quruluşunda paralelizmi öz semantikasına uyğun olaraq müşahidə etmək olar. Məsələn, " It is pleasant to see you again " formal "it" mübtədəli cümlənin müasir dildə şəxslə cümlələr qrupunda semantik paraleli belədir: I am pleased to see you again. Əlbəttə, "it" formal mübtədası ilə başlayan bir sıra cümlələrin şəxslə semantik paraleli yoxdur. Amma bizim tədqiqat boyu izlədiyimiz odur ki, hansı hallarda "it" şəxssizlik bildirən konstruksiyalarda işlədilir.

Poustmanın fikrincə, əgər diqqətin predmeti insana xaricdən təsiredən şərait və ya onu əhatə edən şeylərdisə, bu zaman şəxssizlik bildirən konstruksiyalardan istifadə olunur (2, 19-20).

Qabaqlayıcı "it" mübtədası cümlələrdə şəxssiz mübtəda kimi çıxış edərkən öz konkret mənasını itirir və uyğun olaraq xəbərlə ifadə olunmuş belə cümlələrin məzmununu ənənəvi şəxssiz cümlələrdən fərqli olaraq insanın əqli və ya konkret fəaliyyəti, onun fiziki və ya psixi vəziyyəti, onun əhatə edən gerçəklə bağlı olur (3, 21).

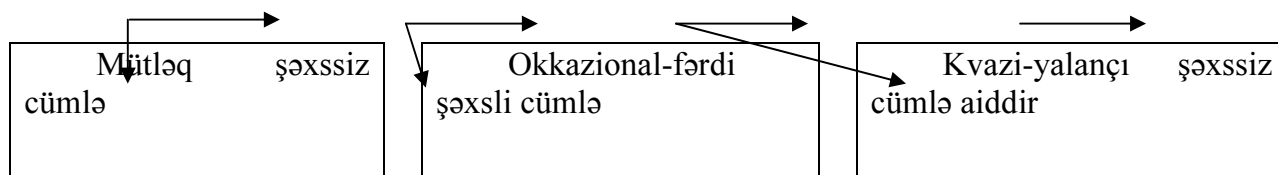
İngilis dilində şəxssizlik ifadə edən qabaqlayıcı "it" mübtədası olan subyektsiz məsdərin, cerundun və budaq cümlələrin iştirak etdiyi cümlələrə aşağıdakıları misal göstərmək olar:

Perhaps it was a sin to kill the fish (Hemingway)- Yəqin ki, balığı öldürmək günah idi. It is no good trying to fool yourself about love (Osborn)- Sevərkən özünü axmaq kimi aparmağa çalışmaq yaxşı deyildir. Bu tip cümlələri okkozional- fərdi şəxssiz cümlələr hesab etmək olar.

A.İ.Smirniskiyin fikrincə, müasir ingilis dilində şəxssizliyin leksik yolla ifadəsində məzmunuz mübtəda başlıca rol oynayır (4, 158).

İndilis dilində "şəxssizlik-şəxslilik" cütlüyü aşağıdakı ox üzrə inkişaf edir:

Şəxssizlilik 0 0 0 şəxslilik (şəxslilik-cüttərekibli cümlə)

Şəxssizliyin bir növü mütləq şəxssizlikdir. Şəxssizliyin bu növü ingilis dilində mütləq şəxssiz cümlələrlə ifadə olunur.

Qarşılaşdırılan dillərdə şəxssizlik kateqoriyasının ifadə vasitələri şəxssiz cümlənin xəbərinə əsasən müəyyənləşir. Çünki xəbər şəxssiz cümlələrdə əsas təşkiledici üzv sayılır. İngilis dilindən Azərbaycan dilinə çevrilən şəxssiz cümlələrin xəbərinin ifadə vasitələri aşağıdakı kimidir:

1. Xəbəri feilin məchul növü ilə ifadə olunan şəxssiz cümlə

Supermarket nə vaxt açılır\bağlanır?- When does the supermarket open\close?

Səhər saat 10-da açılır- It opens at 10 a.m.

18 yaşına çatmamışlara xidmət göstərilir- Persons under 18 cannot be served

2. Xəbəri məsdər+lazım \ gərək quruluşlu şəxssiz cümlələr:

Mənə supermarketdən bazarlıq etmək lazımdır\gərəkdir - I need come purchases in a supermarket.

3. Hər iki dildə şəxssiz cümlənin xəbəri frazaloji vahidlərə ifadə olunur. Məs.:

Tomun başı möhkəm ağrıyır - Tom has bad headache.

Tears filled her eyes - Onun gözləri doldu.

4. Xəbəri isimlə ifadə olunan şəxssiz cümlələr.

It is on the second floor. - İkinci mərtəbədir.

It is in Nizami street - Nizami küçəsinədir.

It 's a five minutes walking - Beş dəqiqəlik piyada yoldur.

5. Xəbəri zərflə ifadə olunan şəxssiz cümlələr.

It is at the end of the hall - Zalı axırındadır.

6. Xəbəri qoşma ilə ifadə olunan şəxssiz cümlələr.

It is on the left side - Sol tərəfdədir

7. Xəbəri predikativlərlə ifadə olunan şəxssiz cümlələr.

Bir vaxt varmış, bir vaxt yoxmuş.

Müasir Azərbaycan dilində, o cümlədən türk dillərində şəxssizlik kateqoriyası və onun ifadə vasitələrinin ayrıca araşdırma mövzusu olmamışdır. Onun funksional xüsusiyyətləri yalnız təktərkiibli cümlənin tərkib hissəsi kimi öyrənilmişdir.

Şəxssizlik anlayışına dilin morfoloji səviyyəsində də toxunulmuşdur.

Bəzən şəxssizliyin spesifikasından danışarkən belə cümlələrdə hərəkətin icraçıdan ayrılmış halda, kortəbii baş verən hadisə kimi ifadə olunduğu təsvir edilir, əlamət - əlamətin daşıyıcısından əlaqəsiz təsəvvür edilir. Bu fikir məntiqi cəhətdən düzgün deyil, ona görə ki, hərəkətin subyekt, əlamətin daşıyıcısı olmadan hərəkət və əlamət necə baş verə, reallaşa bilər? Əslində, bu cür cümlələrdə predikativlik yolu ilə hərəkət onun icraçısı ilə, əlamət onun daşıyıcısı ilə birlikdə ifadə olunur.

Türk dillərində şəxssizlik və onun təzahürü öz xarakterinə görə flektiv dillərdən seçilir. Məsələn, alman və rus dillərində həmçinin ingilis dilində şəxssizlik kateqoriyasının ifadə vasitəsi şəxssiz feillərdir. Türk dillərində isə belə feillər yoxdur.

Türk dillərinin materialları əsasən yazılmış araşdırmalarda şəxssizliyin qrammatik ifadəsində elə bir fərqi olmadığını nəzərə çatdırılır. Bu da həmin dillərin eyni bir sintaktik sistemə malik olmasından irəli gəlir. Şəxssizliyi ifadə edən şəxssiz cümlələrdə nəzərə çarpacaq fərqlər isə cümlələri formalaşdıran morfoloji-sintaktik vasitələrdə, habelə ayrı-ayrı sözlərin leksik-semantik inkişafında müşahidə olunur.

Q.İ.Donidzenin fikrincə, xakas dilində şəxssizlik subyekt və qrammatik mübtədası formal cəhətdən olmayan konstruksiyalarda təzahür edir (5, 39).

Yakut dilində şəxssizliyin təyin olunmasında və onun ifadə vasitəsi olan şəxssiz cümlələr haqqında N.N.Neustroyevin də fikri yuxarıdakı nöşteyi-nəzərə uyğun gəlir: Şəxssizlik anlayışında qrammatik mübtədə görünür və xəbərə görə də müəyyən oluna bilmir (6, 19).

Özbək dilçisi M.M.Mujdayevin fikrincə, "özbək dilində şəxssizlik yalnız insanın hərəkətini göstərən belə təsirsiz feillər vasitəsi ilə ifadə edilir, həm də qeyd etmək lazımdır ki, təkcə insan hərəkətini göstərən bütün təsirsiz feillər deyil, başlıca olaraq insanın iradi fəal hərəkətini göstərən belə təsirsiz feillər daha doğrusu insanın öz iradəsi ilə şüurlu şəkildə yerinə yetirdiyi hərəkətlər vasitəsi ilə ifadə olunur (7, 34).

Şəxssizlik kateqoriyası və onun ingilis dilində ifadə vasitələri bir sıra tədqiqatların mövzu obyektinə olub; bu məsələnin müxtəlif funksional üslublarda işlənməsi və bir çox struktur-semantik xüsusiyyətlərinə toxunulub. Q.Satimov yazır ki, sintaktik-semantika kimi şəxssizlik kateqoriyası sintaktik-semantik faktorların qarşılıqlı təsiri sayəsində yaranır, daha doğrusu müəyyən sintaktik quruluşda ifadə olunur ki, dilçilik ədəbiyyatında uyğun olaraq şəxssiz cümlələr adlanırlar və aparıcı baş üzv olan xəbərin semantikasında əlavə təsdiq tələb edirlər (8, 10). Bəzi tədqiqatçılar şəxssizlik (impersonal) termini adı altında qeyri-müəyyən və ümumi şəxslə cümlə tiplərini nəzərdə tutur və həmin anlayışı müxtəlif sistemli dillər arasında qarşılaşdırır. Azərbaycan dilçiliyində 50-60-cı illərdə məntiqi-qrammatik kateqoriya olan şəxssizliyin şəxssiz konstruksiyalarla ifadəsi məsələsi Ə.Cavadovun, Z.Budaqovun, N.Abdullayevanın, B.Sadıqovun əsərlərində öz əksini tapa bilmişdir.

Şəxssizliyi ifadə edən cümlə tiplərinə də türk dillərinə toxunulmuşdur. Məsələn, M.A.Kazımbəy və L.Budaqov doğru olaraq göstərir ki, türk dillərində "məsdər+ gərək" konstruksiya tipi şəxssizliyi ifadə edir. Bundan əlavə, "lazım", "mümkün" sözləri də "gərək" sözü kimi şəxssizliyin yaranmasında aktivlik göstərir (9, 350; 10, 256).

"Məsdər+olar" modelində də şəxssizlik ifadə olunur. Məs.: Bu işi iki gündə qurtarmaq olar (lazımdır, gərəkdir, mümkündür).

Türk dillərində "mümkün", "gərək" və ya "lazım" sözləri ilə ifadə olunan xəbərli konstruksiyaların şəxslə və şəxssiz olması mübahisəlidir. Məlumdur ki, qeyd edilən sözlər

cümlədə ismi xəbər funksiyasında çıxış edir. Bir sıra dilçilər həmin sözlərin konstruksiyada məsdər tələb etdiyi zaman müstəqil xəbər funksiyasında işlənməsi inkar edirlər, səbəbini nədənsə göstərmirlər. Bəzi tədqiqatlarda isə "lazım", "gərək", "mümkün" sözlərinin məsdərlə işləndikdə belə müstəqil xəbər vəzifəsi daşıya bilməsi qəbul edilir.

Türkologiya A.N.Kononov sözügedən leksik vahidlərin məsdərlə birlikdə işləndikdə cümlənin xəbəri vəzifəsində olduğunu göstərir (11). Azərbaycan dilçiliyində ilk dəfə şəxslə və şəxssizlik məsələsinə aydınlıq gətirən Ə.Cavadovun fikrincə, "olmaq" feilinin təsriflənən formasından və "lazım", "gərək", "vacib" sözlərindən asılı olan məsdərli xəbərlər şəxssizdir. Çünki burada "olar", "olmaz", "gərək" və s. sözləri xəbər, məsdərli mübtədə götürmək mümkün deyildir. Bunların ikisi birlikdə məsdər-şəxssiz cümlənin xəbəri olur (12, 287).

Azərbaycan dilində şəxssizliyi ifadə edən şəxssiz konstruksiyanın tip və formalarından biri "idi" köməkçi sözüdür. Bu söz keçmiş zaman məzmunu ifadə edir. Məs.: Mayın sonları idi. Səhər idi. Azərbaycan dilində şəxssizliyi ifadə edən şəxssiz konstruksiyanın tip və formalarından biri ismi xəbərin - "dır" şəkilçisi ilə işlədilməsidir. Məs.:

Payızdır. Kəndlərin otlaqlarında indi nə gül qalmış, nə də ki, çiçək. Səhərdir. Bir kəndli səhərə gedir Qabağında ulaq, əlində çəmək. Axşamdır. Soyuyur sanki təbiət...(Əli Tudə. "Qəzəb"). Azərbaycan dilində şəxssizlik kateqoriyası ismi xəbərli cümlələrlə olduğu kimi, feili xəbərli cümlə forma və tipləri ilə də ifadə olunur. Bunları aşağıdakı kimi qruplaşdırmaq olar:

1) şəxssizliyin feili frazoloji vahidlərlə ifadəsi. Azərbaycan dilinin feili frazoloji vahidlərinin bir qisminə (acığı tutmaq, yazığı gəlmək, xoşu gəlmək, ürəyi yanmaq, qəzəbi tutmaq zəhləsi tökmək, qanı qaralmaq, ürəyi qopmaq başı hərlənmək, beli bürkəlmək, insafı yol verməmək və s.) ismi tərəf mənsubyyət şəkilçisi olur, ona görə də özündən əvvəl yiyəlik halda şəxs əvəzliyi və ya xüsusi isim tələb edir. Frazoloji vahidlər bölünməz olduğu, uzlaşma-idarə əlaqəli ismi birləşmələrin tərəfləri ilə birlikdə sintaktik vəzifə daşdığı üçün bu sözlərin hamısı birlikdə xəbər vəzifəsində çıxış edir. Məs.: Onun ağıl başına gəlmişdi. Mənim ağıl bir şey kəsmədi. Qorxudan ürəyi qopdu və s.

2) şəxssizliyin feilin vacib forması ilə ifadəsi. Məs.: Hara getməli? Hansı ölkədə yaşamaq?

3) şəxssizliyin feilin məlum növü ilə ifadəsi. Məs.: Səhərə çox qalıb. O vaxtdan xeyli keçir.

4) şəxssizliyin feilin şəxssiz növü ilə ifadəsi. Məs.: Məsələyə baxıldı. Rayona gedildi.

L.Pokrovskaya qaşqaz dilinin şəxssiz cümlələrini xəbərin ifadəsinə görə qruplaşdırır. Burada xəbərin feillə, zərflə, predikativlərlə, modal sözlər və birləşmələrlə ifadəsi nəzərə alınmışdır (13, 60-61).

"Küləkli və soyuqdur" cümləsində zahirən subyekt görünür. Amma "hava" sözünü bu cümləyə əlavə edəndə cümlənin tərkibi dəyişilir, şəxslə cümlə formalaşır: Hava küləkli və soyuqdur- The weather is windy and cold.

Beləliklə, iki bir-birinə əks kateqoriyanın - şəxsvə şəxssizlik kateqoriyalarının müqayisəli təhlili müxtəlif sistemli dillərdə həmin anlayışların kommunikasiya prosesindəki əhəmiyyətini aydınlaşdırmaqla bilər. Şəxsin, qrammatik mübtədanın, subyektin konstruksiyada olub-olmaması cümləyə nə verə bilər? Bu məsələlər ətrafındakı analiz hər iki kateqoriyanın tipik formalarını üzə çıxarır, onların qrammatik və leksik yolla ifadə vasitələrini dəqiqləşdirir.

Tədqiqat göstərir ki, obrekt seçilmiş ingilis dilinin şəxssiz cümlələri ilə Azərbaycan dilinin şəxssiz cümlələri arasındakı əsas fərq Azərbaycan dilində belə cümlələrin monoelementli, ingilis dilində isə polielementli quruluşda olmasıdır.

Tədqiqat göstərir ki, müasir ingilis dilində şəxssizlik leksik cəhətdən məzmunuz, mənasız mübtədə ilə ifadə olunur. Çünki, belə cümlələrdəki "it" artıq element kimi fəaliyyət göstərir.

Huseynova M.

Overview of passive categorie in linguistics

Summary

Study of the general features of the world languages with the study of different systemic languages by the method of comparative-typological approach is also useful about language linguistic theory and the development and enrichment of its syntactic structure at the present stage. The study of the typical method of installation of the individual sentences in English and Azerbaijani reveals the typological identity of those alphabets. Such studies have a major importance from the point of view of the generalization of the syntactic structure of the world languages.

Unlike Azerbaijani, the modern English language is characterized by the active form of the verb and the category of person-quantities is also included in the grammar categories. Person-quantitative category is the weakest category of the verb in modern English.

We think it is wrong to interpret certain active sentences in two types in Azerbaijani. Because even though there isn't any subject of the sentences like this, the subject is imagined and it is also possible to add a subject to the sentence.

Key words: linguistics, research, grammer, active voice, passive voice, subject, verb

Гусейинова М.

Категория безличности в лингвистике

Резюме

Изучение различных системных языков методом совпадений типологического подхода полезно при изучении общих аспектов мировых языков, языковой лингвистики и разработке ее синтаксической структуры и обогащения на современном этапе.

Изучение однозначного предложения в английском и азербайджанском языках с помощью метода типологического подхода позволяет выявить типологическую идентичность этих чужеродных языков. Такие исследования могут иметь большое значение для достижения обобщающих результатов, связанных с синтаксической структурой языков мира. В отличие от азербайджанского, современный английский язык выделяется в виде глагола в личной форме, а в грамматических категориях это личностно-количественная категория. Личностно-количественная категория глагола в современном английском языке слабаразтиная категория. Понятие личности и идентичности относится к приговорам, основанным на новостях на азербайджанском языке. Разделение двух частей предложений, чтобы объяснить конечное множество, по нашему мнению, является неправильным. Хотя это не имеет место в этом типе несомненного предложения, предложение задумано лично, и возможно добавить предложение к предложени

Ключевые слова: языкознание, исследование, грамматика, категория лица, категория безличности, подлежащее, глагол

Redaksiyaya daxil olma tarixi: 11.06.2019

Çapa qəbul olunma tarixi: 12.07.2019

Filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Xuraman Məhərrənova tərəfindən çapa tövsiyə olunmuşdur.